

[Udenrigsministeren]

fordre til, at man ikke nu begynder at flytte på målstoIperne for tidspunktet for en afskaffelse af sanktionerne. Det konkrete indhold af den fremtidige forfatning har f.eks. aldrig været kædet sammen med afskaffelse af sanktionerne, så når nogle nu i debatten er begyndt at tale om, at man først vil se, hvordan en sådan forfatning kommer til at se ud, går man længere, end man gik i sin tid, da man begrundede indførelsen af sanktioner. Det kan ikke være rimeligt.

Jeg vil også sige, at der i dag ikke kan sættes spørgsmålstegn ved dybden og karakteren af de ændringer, der gennemføres i Sydafrika. Fremlæggelsen af lovforslagene om ophævelse af den resterende apartheidlovgivning vil samtidig markere en afgørende vending i Sydafrikas udvikling. Hermed være ikke sagt, at der så ikke fortsat vil være uoverensstemmelser, formentlig dybe uoverensstemmelser, imellem ANC og den sydafrikanske regering; det er jo en forhandlingsproces, man står i, det er forskellige interesser, der skal varetages. Selvfølgelig vil man da være uenig. Men jeg er overbevist om, at både vi og det internationale samfund i øvrigt bedst kan medvirke til en løsning af problemerne ved at gå ind i en dialog med parterne i Sydafrika og ved positivt at understøtte den konstruktive forhandlingslinje, som Nelson Mandela og præsident de Klerk er eksperter for.

Pernille Forchhammer (S):

Endnu en gang skal vi her i Folketinget tage stilling til et lovforslag om ophævelse af boykotten og de økonomiske sanktioner mod Sydafrika.

Forslagsstillerne skriver, at Sydafrika har arbejdet hårdt for at afskaffe apartheid, og nævner som eksempel en lang række af initiativer. Der er sket mange positive ting i Sydafrika, men uanset hvor hårdt landets regering efter forslagsstillerens opfattelse har arbejdet, har den ikke afskaffet apartheid, og det er det, denne debat bør handle om. Dele af apartheidpolitikken er under afvikling, men apartheid som samfundsmodel i Sydafrika gælder endnu. Alle initiativer indtil nu kan med et hurtigt snuptag ændres tilbage til situationen før 1989. Dertil kommer, at flere af de aftaler, Nelson Mandela og de Klerk har lavet, endnu ikke er fuldbyrdet. F.eks. er knap 400 politiske fanger løsladt ud af et antal på 3.000-4.000, og kun en brøkdel af de

25.000 eksilsydfrikanere har fået lov at vende hjem.

Det vigtigste punkt er dannelsen af en ny forfatning, som stiller alle sydafrikanere lige. Det er rigtigt, som udenrigsministeren siger, at vi ikke skal blande os i forfatningens indhold, men det er fundamentalt, at den udarbejdes af en demokratisk valgt forfatningskommission og ikke af den nuværende regering. Såvel FN som Europa-Parlamentet og Europarådet taler om behovet for en ny forfatning, hvis apartheid skal afskaffes fuldstændig. Det eneste, vi hidtil har set i forhold til dette afgørende punkt, er politiske taler og udtalelser med beskrivelse af målsætningen; vi har endnu ikke hørt hvordan og hvornår. Vi må anerkende, at indholdet af talerne meget hurtigt har bevæget sig i retning af afskaffelse af apartheid gennem udarbejdelse af en ny forfatning, men det er ikke nok til at opgive sanktionerne.

Socialdemokratiet er derimod villig til at overveje alle andre muligheder for at støtte forhandlingerne og den fredelige udvikling i landet. Der kan f.eks. blive tale om akut og målrettet hjælp til mad, medicin og uddannelse, herunder demokratisk uddannelse, i de sortes hjemlande. Det er initiativer, vi vil lægge stor vægt på.

I fremtiden bliver dialogen mellem Sydafrika og det internationale samfund væsentlig for udviklingen, og vi er derfor også parate til at bryde den politiske isolation af landet, ligesom vi har været med til at åbne for sportslige og kulturelle aktiviteter. Tidligere har det været uinteressant at føre samtaler med de sydafrikanske myndigheder på grund af en stædig fornægtelse af virkelighedens problemer. Det er ikke situationen i dag. Ingen kan være i tvivl om de Klerks positive intentioner, og et led i at støtte hans bestræbelser og sikre de sortes repræsentation i en forfatningskommission er at åbne for en dialog. Men det er vigtigt, at dialogen foregår med udgangspunkt i den totale afskaffelse af apartheid, før sanktionerne ophæves.

Vi er i den forbindelse stærkt forundrede over, at de Klerk kommer på besøg i Danmark uden Mandela – eller før Mandela. Vi mener, dialogen skal være med begge de forhandlende parter.

Det nye Sydafrika og dets regering skal have en chance, skriver forslagsstillerne i bemærkningerne til lovforslaget. I Socialdemokratiet